

شرح روان

نهج البلاغه (جلد ۵)

امیر المؤمنین علیه السلام

(خطبه چهل و شش تا هفتاد)

«همراه با ترجمه لغت به لغت و بیان نکات ادبی واژه‌ها»

«سیده صدیقه صاحبکار خراسانی»

انتشارات واسع - دامینه

۱۴۳۵ قمری مطابق با ۱۳۹۴ شمسی

سرشناسه	: صاحبکار، صدیقه، ۱۳۳۸
عنوان و نام پدیدآور	: شرح روان نهج البلاغه امیرالمؤمنین (ع) (خطبه ۴۶ تا ۷۰) همراه با ترجمه لغت به لغت و بیان نکات ادبی و ازه‌ها/ صدیقه صاحبکار خراسانی.
مشخصات نشر	: مشهد: دامینه: واسع، ۱۳۹۴.
مشخصات ظاهری	: ج ۵
شابک	: دوره 9-09-978-600-6765-09-9 ج. ۵: 6-13-6765-600-978
وضعیت فهرست نویسی:	فیبا
عنوان قراردادی:	نهج البلاغه. برگزیده. شرح
موضوع:	علی بن ابیطالب علیه السلام، امام اول، ۲۳ قبل از هجرت - ۴۰ ق. نهج البلاغه - نقد و تفسیر.
شناسه افزوده:	علی بن ابیطالب، امام اول، ۲۳ قبل از هجرت - ۴۰ ق. نهج البلاغه. شرح
رده‌بندی کنگره:	۱۷ ۱۳۹۴ ص ۰۴۲۳ / BP۳۸
رده‌بندی دبیری:	۲۹۷/۹۵۱۵ شماره کتابشناسی ملی: ۱۵۲۸۳۲۱

انتشارات دامینه

تلفن: ۸۵ ۳۸۸ ۳۸۸ - همراه: ۱۹۶۲ ۱۱۰ ۰۹۱۵ - نمابر: ۸۶ ۳۸۸ ۳۸۸

مشهد مقدس - بلوار وکیل آباد ۸ - ارشاد ۱ پلاک ۲۵

Vase_pul@yahoo.com - Damineh_pul@yahoo.com

شرح روان نهج البلاغه (جلد ۵) [خطبه ۴۶ تا ۷۰]

سیده صدیقه صاحبکار خراسانی

مدیر اجرایی: عباس آجوری

ناشر: دامینه - واسع

نوبت چاپ اول ۱۳۹۴

شمارگان: ۱۱۰۰ جلد

صفحه آرای: فهیمه روتی

چاپ: چاپخانه دانشگاه فردوسی مشهد

قطع: وزیری

تعداد صفحه: ۴۰۰ ص

قیمت: ۱۵۰۰۰ تومان

دوره: 9-09-978-600-6765-09-9

شابک: 6-13-6765-600-978

حق چاپ محفوظ و مخصوص ناشر است

مرکز پخش - دارالقرآن فاطمه الزهرا - مشهد پیروزی ۷، استاد حامد ۱۰، پلاک ۴۳

تلفن و همراه: ۵۸۱۰ ۵۰۴ ۰۹۱۵ - ۹۹ ۸۳۸ ۳۸۷ - ۶۸ ۸۰۹ ۳۸۷

tafsirravan.ir - Bezeatalrasool@gmail.com

فهرست مطالب

۵.....	فهرست مطالب
۱۳.....	خطبه ۴۶
۱۵.....	محتوای خطبه‌ی ۴۶
۱۷.....	نیایش در هنگام تصمیم به سفر و آغاز آن
۲۰.....	فلسفه‌ی دعا
۲۴.....	رویدادهای مهم امام در مسیر شام
۲۴.....	غیب‌گویی علی علیه السلام در مسیر شام درباره‌ی داستان کربلا
۲۵.....	مشورت امیرالمؤمنین با سران سپاه خود
۲۷.....	غلو در تعظیم زمامداران
۲۸.....	راهب دیرنشین و امیرالمؤمنین علی علیه السلام
۲۹.....	وقایع مسیر حرکت امیرالمؤمنین به سوی صفین
۲۹.....	شما جنگ را به ناحق آغاز نکنید
۳۱.....	خطبه ۴۷
۳۳.....	محتوای خطبه‌ی ۴۷

۳۵.....	خبر از آینده‌ی کوفه
۴۳.....	خطبه ۴۸.....
۴۵.....	محتوای خطبه‌ی ۴۸.....
۵۲.....	ضرورت آمادگی رزمی.....
۵۵.....	خطبه ۴۹.....
۵۷.....	محتوای خطبه‌ی ۴۹.....
۵۸.....	خداشناسی.....
۷۳.....	خطبه ۵۰.....
۷۵.....	محتوای خطبه‌ی ۵۰.....
۷۷.....	علل پیدایش فتنه‌ها.....
۸۷.....	خطبه ۵۱.....
۸۹.....	محتوای خطبه‌ی ۵۱.....
۹۲.....	فرمان خط شکستن و آزاد کردن آب فرات.....
۱۰۳.....	خطبه ۵۲.....
۱۰۵.....	محتوای خطبه‌ی ۵۲.....
۱۰۸.....	تعریف دنیا.....
۱۲۵.....	والایی نعمت‌های قیامت.....
۱۳۱.....	خطبه ۵۳.....

۱۳۴	وصف قربانی
۱۳۹	خطبه ۵۴
۱۴۱	محتوای خطبه‌ی ۵۴
۱۴۳	وصف روز بیعت
۱۴۹	خطبه ۵۵
۱۵۱	محتوای خطبه‌ی ۵۵
۱۵۳	توضیحاتی پیرامون جنگ صفین
۱۵۴	من کی از جنگ بیم و کراحت داشته‌ام؟
۱۶۰	ادعاها و استدلال‌های طرفین
۱۶۳	خطبه ۵۶
۱۶۵	محتوای خطبه‌ی ۵۶
۱۶۶	یاد مبارزات دوران پیامبر ﷺ در صفین
۱۷۹	خطبه ۵۷
۱۸۱	محتوای خطبه‌ی ۵۷
۱۸۱	این مرد گشاده گلو و شکم برآمده کیست؟
۱۸۳	خبر از سلطه‌ی ستمگری بی‌باک
۲۰۱	خطبه ۵۸
۲۰۳	محتوای خطبه‌ی ۵۸
۲۰۵	خبر از آینده‌ی شوم خوارج

خطبه ۵۹	۲۱۳
محتوای خطبه‌ی ۵۹	۲۱۵
خبر از قتلگاه خوارج	۲۱۶
خلاصه‌ی داستان خوارج	۲۱۷
خطبه ۶۰	۲۲۱
خبر از تداوم تفکر انحرافی خوارج	۲۲۴
ویژگی‌های خوارج	۲۲۷
خطبه ۶۱	۲۳۳
نهی از کشتار خوارج	۲۳۵
خطبه ۶۲	۲۴۱
موضع‌گیری امام در برابر تهدید به ترور	۲۴۴
خطبه ۶۳	۲۴۹
محتوای خطبه‌ی ۶۳	۲۵۱
روش برخورد با دنیا	۲۵۲
خطبه ۶۴	۲۵۹
محتوای خطبه‌ی ۶۴	۲۶۱
شناختی به سوی اعمال پسندیده	۲۶۲
وای بر انسان‌های غافل!	۲۸۰
خطبه ۶۵	۲۹۱

۲۹۳		محتوای خطبه‌ی ۶۵
۲۹۴		مدح و تمجید پروردگار
۳۱۰		جلوه‌های جلال و جمال او
۳۱۹		خطبه ۶۶
۳۲۱		محتوای خطبه‌ی ۶۶
۳۲۴		بخشی از فنون جهاد
۳۳۲		محکم بایستید و مقاومت کنید!
۳۴۵		خطبه ۶۷
۳۴۷		محتوای خطبه‌ی ۶۷
۳۵۶		ماجرای بنی سقیفه
۳۶۳		خطبه ۶۸
۳۶۵		محتوای خطبه‌ی ۶۸
۳۷۳		خطبه ۶۹
۳۷۵		محتوای خطبه‌ی ۶۹
۳۷۷		گله شدید از بی‌وفایی دوستان!
۳۸۹		خطبه ۷۰
۳۹۲		رسول خدا ﷺ را در خواب دیدم!
۴۰۰		منابع و مأخذ

سخنی درباره‌ی نهج البلاغه

کتاب نهج البلاغه مجموعه‌ای است از اساسی‌ترین مباحث و معارف اسلامی که به همت سید بزرگوار و جلیل‌القدر، شریف رضی گردآوری و برگزیده شده است. از آنجا که نهج البلاغه مجموعه‌ای از خطبه‌ها، نامه‌ها و کلمات حکیمانه‌ی مولی‌الموحدين امیرالمومنین علی بن ابیطالب (علیه السلام) می‌باشد، سخن گفتن درباره‌ی آن کار آسانی نیست چرا که ما توان آن را نداریم که به عمق وجود این گوینده‌ی والا مقام پی ببریم و از تمام زوایای فکر بلند و ایمان قوی و ملکات فاضله‌ی آن حضرت آگاه شویم و «نهج البلاغه» را آنچنان که هست بشناسیم.

در حدیثی از پیغمبر (صلی الله علیه و آله) درباره‌ی علم حضرت علی (علیه السلام) آمده

﴿أَنَا مَدِينَةُ الْعِلْمِ وَعَلَى بَابُهَا فَمَنْ أَرَادَ الْعِلْمَ فَلْيَاتِ الْبَابَ﴾

ابن عباس از قول پیامبر اسلام (صلی الله علیه و آله) می‌گوید: «لَوْ أَنَّ الْأَشْجَارَ وَالْبَحْرَ مِدَادٌ وَالْحَيُّ حِسَابٌ وَالْإِنْسُ كِتَابٌ مَا خُصُوا فَضَائِلَ»

«اگر درختان قلم باشند و دریاها مرکب، جنیان شمارشگر و انسان‌ها نویسنده، نمی‌توانند فضائل علی بن ابیطالب (علیه السلام) را شماره کنند.»

ولی در عین حال آگاهی بر گوشه‌هایی از این دو اقتباس بیکران (علی (علیه السلام) و نهج البلاغه) برای انسان‌های حق‌شناس، حقیقت‌جو سهل و آسان است زیرا هر کس اندک آشنایی با علی بن ابیطالب (علیه السلام)، تاریخ زندگانی، سخنان، افکار و اندیشه‌های او داشته باشد به خوبی می‌داند او یک انسان برتر است؛ او آیتی از آیات بزرگ حق است او نسخه‌ی نادری از کتاب

وجود انسان است و خلاصه این که بعد از قرآن کریم و احادیث نبوی بهترین مرجع برای همه‌ی نیازهای انسان در مسیر سعادت می‌باشد.

بدیهی است که هر کس قصد کند در چنین میدانی گام بگذارد باید خود را برای نوشتن کتاب‌های قطوری آماده سازد ولی هدف ما در این مجلدات این است که تنها به اشاراتی از شارحان بزرگ همچون علامه محمدتقی جعفری، آیت‌الله مکارم شیرازی، ابن ابی‌الحدید شارح اهل سنت و... بسنده کنیم.

محققان در طول هزار و اندی سال، درباره‌ی جامعیت نهج‌البلاغه و تنوع محتوای آن، مطالب فراوانی نوشته‌اند، اما واقعیت این است که هنوز این کتاب ارزشمند در غربت به سر می‌برد. با این که این کتاب، اقیانوس ژرف و تمام‌نشدنی است، اما جز اندک شماری از دانشوران و خواص، سایرین از آن بهره‌ای نداشتند.

لذا این بنده‌ی حقیر بعد از این که عشق و علاقه‌ی مشتاقان مکتب اهل بیت (علیهم‌السلام) را به معارف حقه‌ی شیعه دیدم تصمیم گرفتم شرحی روان که قابل فهم برای تمام جامعه باشد بنویسم.

این جلد پنجم از شرح نهج‌البلاغه‌ی روان را به خواست خداوند به محضر وجود مقدس مولی‌الموحدین علی‌ابن ابیطالب (علیه‌السلام) تقدیم می‌کنم. از خداوند سبحان توفیق و نگهداری از لغزش را خواستارم و نیز می‌خواهم که مرا در این راه مدد فرماید و از خطای فکر، پیش از خطای زبان و از خطای سخن، پیش از لغزش قدم به او پناه می‌برم، او مرا کفایت می‌کند و بهترین حافظ است.

سال ۱۳۴۵ / برابر با ۱۵ فروردین ۱۳۹۴